

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2029

Vragen van de leden **Visser** en **Van der Linde** (beiden VVD) aan de Minister van Infrastructuur en Milieu over *het bericht dat de Staat de bouwsector genadeloos uiteen speelt* (ingezonden 25 maart 2015).

Antwoord van Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus** (Infrastructuur en Milieu) mede namens de Minister van Economische Zaken en de Minister voor Wonen en Rijksdienst (ontvangen 21 april 2015).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Staat speelt bouwsector genadeloos uiteen; Bouwbedrijven zijn door de crisis hongerig naar iedere euro omzet»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Herkent u de kritiek in het artikel van een emeritus hoogleraar van de Technische Universiteit Delft dat Rijkswaterstaat vrijwel alle risico's bij de bouwers neerlegt? Zo ja, vindt u dit wenselijk? Zo nee, hoe is de risicoverdeling belegd?

Antwoord 2

Ik herken me niet in de kritiek. De kansen en risico's die inherent zijn aan de uitvoering van infrastructuurprojecten worden belegd bij degene die ze ook het beste kan benutten respectievelijk kan dragen en beheersen. Zo ligt het risico voor wijzigingen van wet- en regelgeving bij de publieke opdrachtgever. Door het combineren van ontwerp en realisatie, zoals dat gebeurt bij Design & Construct-contracten en Design, Build, Finance, Maintain (en Operate)-contracten – DBFM(O) –, krijgt de opdrachtnemer de ruimte om ontwerp en uitvoering zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen en om innovaties toe te passen. Dit leidt uiteindelijk tot een beter product tegen een lagere prijs. Het risico voor het ontwerp ligt in dit geval ook bij de markt. De risicoverdeling tussen partijen moet een goede samenwerking tussen partijen faciliteren. Voor DBFM(O)-projecten geldt dat de algemene risicoverdeling ingebed is in het rijksbrede standaard DBFM(O)-contract. Een standaard die samen met marktpartijen, waaronder bouwers, periodiek wordt

¹ Het Financieele Dagblad, 20 maart 2015

herijkt. Specifieke projectrisico's, die niet via de standaard risicoverdeling kunnen worden belegd, komen in een aanbesteding aan de orde. Alle uitgevoerde projecten worden in samenspraak met marktpartijen geëvalueerd en de lessen hieruit worden meegenomen bij de aanbesteding van nieuwe projecten. De risicoverdeling is ook een thema in de nieuwe marktvisie van Rijkswaterstaat, waarover dit jaar overleg wordt gevoerd met de sector.

Vraag 3

Herkent u de kritiek dat de projecten te groot zijn waardoor dergelijke projecten niet meer behapbaar zijn? Bent u hierover in gesprek met de keten van aannemers, onderaannemers en zzp'ers?² Zo ja, wat zijn de resultaten van deze gesprekken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De planning van projecten en de omvang van de projecten is onderwerp van regelmatig overleg met individuele marktpartijen en Bouwend Nederland. Zowel voor Rijkswaterstaat als voor overige opdrachtgevers is het belangrijk dat voldoende opdrachtnemers de projecten kunnen uitvoeren. Uit recent gehouden gesprekken is naar voren gekomen dat het volume en omvang van de projecten behapbaar is voor de markt. Bouwend Nederland vraagt Rijkswaterstaat daarbij wel terughoudend te zijn met projecten waarvan het bouwvolume meer dan 500 miljoen euro betreft. Tegelijkertijd is gesignaleerd dat de tenderinspanningen en tenderkosten, die de marktpartijen moeten verrichten, hoog zijn. Samen met Bouwend Nederland wordt momenteel inzet geleverd om deze tenderinspanningen en tenderkosten te reduceren.

Vraag 4

In hoeverre zijn de zogenoemde DBFMO-contracten³ aangepast aan de uitkomsten van de evaluatie van de Aanbestedingswet 2012? Zo ja, op welke onderdelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

De uitkomsten van de evaluatie van de Aanbestedingswet 2012 en de kabinetsreactie worden uiterlijk in de zomer aan u toegestuurd. Zodra de uitkomsten van de evaluatie bekend zijn, zal worden gezien of DBFM(O)-contracten aanpassing behoeven.

Vraag 5

Op welke wijze worden in de DBFMO-contracten de kennis en knowhow van het bedrijfsleven betrokken?

Antwoord 5

De kennis en knowhow van het bedrijfsleven worden op verschillende manieren ingebracht. Bijvoorbeeld via de ontwerpinspanning en de concurrentiegerichte dialoog tijdens de aanbesteding, via een evaluatie van het project na afloop van een aanbesteding, tijdens de uitvoerings- of exploitatieperiode en bij aanpassing van het standaard DBFM(O)-contract of via themagerichte werkgroepen voor bijvoorbeeld de reductie van tenderinspanningen en tenderkosten.

Vraag 6

Hoe vaak komt het voor dat een bouwbedrijf failliet gaat voordat een project is afgerond of het onderhoudscontract is uitgediend? Wat zijn dan de extra kosten voor de overheid? Heeft u naar aanleiding van dergelijke gevallen de opzet en werking van DBFMO-contracten aangepast?

Antwoord 6

De DBFM projecten van Rijkswaterstaat hebben tot nu toe niet te maken gehad met het failliet gaan van een bouwbedrijf voordat een project werd afgerond. Slechts in enkele gevallen heeft Rijkswaterstaat bij niet-DBFM projecten de afgelopen vijf jaar te maken gehad met een faillerend bouwbedrijf. De ervaring daarbij is dat de consortiumpartner waarmee het project

² Zelfstandigen zonder personeel

³ Design, Build, Finance, Maintain and Operate

wordt uitgevoerd de werkzaamheden overneemt c.q. afrondt. Het begeleiden van een dergelijke overgang vergt extra aandacht, maar bevat in beginsel geen grote extra kosten.

Overigens is contractueel bepaald, dat de financiers van een DBFM(O) project de mogelijkheid hebben om het DBFM(O)-contract integraal over te nemen. Vervolgens kunnen deze financiers een niet betrokken bouwer aanstellen om binnen de voorwaarden van het DBFM(O)-contract de werkzaamheden over te nemen of af te ronden. Voor wat betreft het Rijksvastgoedbedrijf is de situatie vergelijkbaar. Er is derhalve geen aanleiding om de modelovereenkomst voor DBFM(O)-contracten op dat punt aan te passen.